

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XXXI. Dudum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Cum in tua.

PARAPHRASIS.

Rescribit Pontifex Episcopo Belvacensi, quod etiam Ecclesie illae Conventuales, & monasteria, quae jus percipiendarum decimarum, tam majorum quam minorum, in certis parochijs ab antiquo obtinent, fructuum omnium, qui in illis terris decimabilibus proveniunt, decimas percipere possint, eo quod terra talis, ab antiquo fuerit semper Ecclesijs talibus decimabilis, & res eadem non debeat diverso jure censeri.

SUMMARIUM.

1. Qui praescripsit in aliquo fundo decimas, habet jus decimarum ex quolibet fructu, qui in illo fundo crescit, & decimabilis est.
2. Quomodo intelligi debeat commune illud dictum, quod eadem res non debeat diverso jure censeri?
3. Fundatam intentionem in jure habet parochus ad decimas sua parochiae, ita ut alij incumbat probatio, si contra eum ratione decimarum agat parochus.

Notandum primò. Rectè colligi ex h. cap. cum, qui in fundo aliquo praescripsit jus percipiendi decimas, posse petere, & percipere quorumcunque fructuum, qui in illo fundo crescant, decimas, si tamen fructuum illorum, qui in tali fundo crescant, decimas consuetudo solvit; & quidem copiosiores fortasse, quam prius percepit, eo quod fundus ille fructuum, qui modò in illo coluntur, & crescant, feracior sit; sic qui prius ex sylva v. g. paucas aliquas glandes pro decimis obtinuit, postmodum ex illa sylva, si excisa colatur, ut ager, copiosiores fortasse decimas frumenti habere potest.

Notandum secundò. Benè dici, quod non debeat eadem res diverso jure censeri, si scilicet eadem ratio pro quolibet casu militet: quod si enim pro uno casu haec ratio habeatur, pro alio casu alia; pro uno casu v. g. jus commune, aut consuetudo recepta, pro alio verò casu legitima transactio, praescriptio, vel privilegium &c. si scilicet majores quidem decimae aut fundi, ad privilegiatum v. g. pertineant, minores verò decimae ejusdem praedij, aut fundi Ecclesiae parochiali, quod fieri potest; idem praedium seu fundus diverso jure censetur, in quantum quoad fructus majores solvendo privilegiato, quoad minores verò decimas Ecclesiae parochiali obligabitur.

Notandum tertio. Fundatam quidem intentionem in jure communi habere parochum ad decimas suae parochiae (in hoc enim cap. expressè Pontifex dicit, Ecclesijs parochialibus eas solvendas, ad quas de jure communi spectat decimarum perceptio) ita ut, quamvis spoliatus juxta communem juris doctrinam ante omnia restitui debeat, in causa tamen decimarum, si parochus deventorem decimis spoliet, locum hoc non habeat, sed debeat spoliatus probare, antequam restituatur, quod sibi jus decimarum competat, prout deciditur in cap. 2. de Restit. spoliati in 6. cum in tali casu praesumptio adversetur spoliato, & jus commune faveat spoliati, ut ait relato loco Pontifex.

CAPITULUM XXXI.
Dudum.

PARAPHRASIS.

Vesprinenfis Episcopus, Hospitalarios Hierosolymitanos, super quibusdam decimis conveniebat, praetendens ad suam Ecclesiam eas pertinere; exceptit tamen contra Episcopum Hospitalis Prior, allegans praescriptionem, & quod non teneatur respondere: Pontifex tamen mandavit Priori, ut Titulum suae praescriptionis exhiberet; cui mandato ut obediret Prior,

exhibuit Regis & Reginae Hungariae privilegium, quo decimae illae in perpetuum elemosinam hospitali dicto donatae fuerunt; quam donationem etiam Clemens Papa confirmavit: quia verò hanc à Laicis provenientem decimarum ad Ecclesiam pertinentium donationem, non tantum nullam putabat Pontifex, sed nec praescribendi titulum praebere; neque per confirmationem Clementis Pontificis, quamvis instrumentum, authenticum quidem, in genere tamen tantum loquens, fuerit exhibitum, juri Episcopali derogatum sit, tunc per sententiam suam prohibuit Pontifex, ut ne Episcopus in petendis & colligendis his decimis impediretur.

SUMMARIUM.

1. Laicorum, quaeunque in dignitate constituti sint, non tantum nulla est de rebus Ecclesiasticis facta dispositio, sed nec praescribendi titulum praebet.
2. Confirmatio Papa sub forma communi, nullum infert tertio jus habenti praedictum.
3. Episcopo, quando jus decimarum integrarum conveniat?

Notandum primum. Quod saepius etiam dictum, Laicis de rebus spiritualibus, & Ecclesiasticis disponendi, nullam esse facultatem, in quacunque dignitate sint constituti, prout etiam ex *cap. tua 25. h. t.* patet & ex *c. finali de rebus. Eccl. Alien.* & ex *cap. quod autem 5. de jure Patron.* quia, ut ait in modo relato *cap. Pontifex*, pro non dato habetur, quod ab illo donatur, qui non potest de jure donare; ita ut nec legitimum titulum ad praescribendum tribeat, cum in manifesto jure erret, qui decimarum Ecclesiasticarum donationem à Laico accipit; error autem juris manifesti, nec bonam fidem patitur, ad omnem praescriptionem necessariam, juxta *Reg. Jur. in 6. 28.* nec prodest erranti *L. nunquam 31. ff. de usucap.*

2. Notandum secundum. Per confirmatio-

nem à Papa factam sub forma communi, vel sub terminis generalibus, nullum infertur praedictum tertiae personae, cuius jus manifestum est; cum enim verba confirmationis talis scilicet tantum sint narrata, & sub conditione, si talia, quae affirmantur, bona vestra sint, ut ait Abbas in *cap. manifestus* autem juris error nullum proderit confirmatio sub forma communi & in terminis generalibus concessa.

Notaandum tertium. Non tantum quae tam decimarum Episcopo competere, *cap. conquirente 16. de off. lud. Ord. cap. de quarta, 4. de praescrip. cap. cum non, de censibus, & cap. quoniam 13. h. t.* sed habeat etiam fieri posse, ut in certis casibus integra Parochiae alicujus decima Episcopo tribuatur; & ad has decimas fundatam à communi jure intentionem habeat, contra omnes alios talium decimarum decemones, si scilicet ipse Episcopus immediatus sit parochiae Ecclesiae ipsius, cui per Vicarium serviat; si praedia sita sint intra districtum quidem, nulli tamen parochiae in particulari assignata, sed ad mensuram Episcopalem pertineant; si parochiae non sint in aliquo ecclesiastici divisa, sed omnis cura, ad Episcopum immediate pertineat &c. debita tamen propter sustentationem Capellanis danda sic videatur, quae *lib. 4. dicuntur in Th. Mor. 11. 6. c. 4. n. 6.*

CAPITULUM XXXII.

In aliquibus.

PARAPHRASIS.

Praecipit in Concilio generali Pontifex Innocentius III. ut praediorum domini parochiae sua illis elocent colenda, qui decimas Ecclesiis sine contradictione solverent; cum enim populi in illis regionibus aliqui essent, qui nullas praediales decimas solverent, agri tamen illis colendi elocentur, ut copiosiores inde fructus obtinerent domini praediorum talium; non